

ZPRAVODAJ

ZÁŘÍ 2015

„Zůstaňme spolu“- motivačně aktivizační program pro děti s těžkým zdravotním postižením a jejich rodiny

Celkové náklady projektu: 1 143 610 Kč

Výše grantu: 996 379 Kč

Doba realizace: duben 2015 – březen 2016

Zpráva o průběhu projektu – červen 2015.

V tomto měsíci probíhaly tyto aktivity projektu:

Navázání spolupráce s odborníky

Koordinátoři programů – v rámci sestavování nabídky pro cílovou skupinu, kontaktovali konkrétní odborníky z řad pedagogů, psychologů, terapeutů a osobních asistentů.

Příprava motivačních pobytových programů

Byly sestaveny náplně prvních dvou programů a započala příprava říjnového programu. Byly podepsány smlouvy se středisky (červenec, srpen), DPP s koordinátorem a asistenty červencového programu; nakoupeny výtvarné potřeby.

První pobytový program

6. – 11. 7. 2015, Penzion Pastviny, Pastviny 143, Žamberk. Je připravena přednáška a možnost individuálních konzultací s psychologem, odborné sociálně právní poradenství a informační přednáška o krizové telefonické pomoci. Dále řada aktivit pro děti a odpočinková náplň pro rodiče. Na pobyt je přihlášeno 7 rodin.

Druhý pobytový program

2. – 8. 8. 2015, Hotel Valáškův grunt, Kozov 7, Bouzov. Plánována je přednáška psychologa, speciálního pedagoga, odborného sociálního poradce a řada zajímavých aktivit. Pobyt je naplněn.

Publicita

Zpráva o projektu za květen byla prezentována v červnovém Zpravodaji a na webových stránkách Asociace a na veřejně přístupné nástěnce Asociace.

Bc.Martina Smolíková
manažer projektu

Zpráva o průběhu projektu – červenec 2015.

V tomto měsíci probíhaly tyto aktivity projektu:

Navázání spolupráce s odborníky

Koordinátoři programů – v rámci sestavování nabídky pro cílovou skupinu, kontaktovali konkrétní odborníky z řad pedagogů, psychologů, terapeutů a osobních asistentů.

Příprava motivačních pobytových programů

Probíhala příprava srpnového a říjnového programu. Byly připraveny DPP s koordinátorem srpnového a asistenty červencového programu.

Motivační pobytové programy

První pobytový program

6. – 11. 7. 2015, Penzion Pastviny, Pastviny 143, Žamberk. Pobytu se účastnilo 7 rodin (8 ZP dětí, 4 sourozenci, 8 rodičů). Pobyt zajistilo 5 asistentů a koordinátor. Proběhla přednáška a individuální konzultace s psychologem, odborné sociálně právní poradenství a informační přednáška o krizové telefonické pomoci. Dále řada aktivit pro děti a odpočinková náplň pro rodiče.

Publicita

Zpráva o projektu za červen byla prezentována na webových stránkách Asociace a na veřejně přístupné nástěnce Asociace. Projekt byl prezentován účastníkům prvního pobytu manažerem projektu 7.7.2015.

Bc.Martina Smolíková
manažer projektu

Zpráva o průběhu projektu – srpen 2015.

V tomto měsíci probíhaly tyto aktivity projektu:

Navázání spolupráce s odborníky

Koordinátoři programů – v rámci sestavování nabídky pro cílovou skupinu, kontaktovali konkrétní odborníky z řad pedagogů, psychologů, terapeutů a osobních asistentů.

Příprava motivačních pobytových programů

Probíhala příprava říjnového programu – smlouva se střediskem. Byly připraveny DPP s asistenty srpnového programu.

Motivační pobytové programy

Druhý pobytový program

2. – 8. 8. 2015, Hotel Valáškův grunt, Kozov 7, Bouzov. Pobytu se účastnilo 10 rodin (10 ZP dětí, 11 sourozenců, 13 rodičů). Pobyt zajistilo 5 asistentů a koordinátor. Proběhla beseda s psychologem, zaměřená na úskalí výchovy v rodinách s dětmi s handicapem, aktuální legislativa a možnosti vzdělávání dětí a žáků se zdr.postižením. Dále řada aktivit pro děti – hipoterapie, canisterapie, muzikoterapie, arteterapie, a odpočinková náplň pro rodiče.

Publicita

Zpráva o projektu za červenec byla prezentována na webových stránkách Asociace a na veřejně přístupné nástěnce Asociace. Projekt byl prezentován účastníkům druhého pobytu manažerem projektu 7.8.2015.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz

☑ NEŽ VYRAZÍTE DO SVĚTA

Můžeš 7-8/2015

Než vyrazíte do světa

Cestovatelé s postižením mají v dnešní době poměrně velký výběr míst, kam se mohou vypravit. A to po celém světě. Základem je však detailní příprava. Nepostradatelného pomocníka v tomto ohledu představuje internet. Nabízí různé stránky zaměřené právě na cestování osob s postižením, převážně tím tělesným. Můžete prolistovat mapy bezbariérovosti, přečíst si o osobní zkušenosti konkrétních lidí, vyhledávat ubytování a zájezdy šité na míru nebo si zajistit vyhovující dopravu. To vše z pohodlí domova a prakticky s nulovými náklady.

Důležitá je však trpělivost při hledání, a především rozumná míra obezřetnosti. Realita se může od informací na internetu lišit jako den a noc.

Snad každý vozičkář zažil situaci, kdy se oficiálně bezbariérové místo ukázalo jako naprosto nepřístupné. Na Booking.com si objednáte hotel údajně vhodný pro vozičkáře, a po příjezdu se nestačíte divit schodům u vstupu. Údaje si proto musí každý cestovatel ověřovat. V ideálním případě získá osobní zkušenost od jiného kolegy s postižením a e-mailem či po telefonu mu parametry potvrdí přímo zaměstnanci z daného místa.

Doplňujícím pomocníkem může být nástroj Google StreetView. Na prostorových fotografiích si prohlédnete místo, které vás zajímá. Dají se tak pouhým pohledem odhalit bariéry u vchodů, chybějící nájezdy na chodníky apod.

Mocný internet

Vyhledávání a ověřování informací však má hned několik úskalí. V první řadě musíte umět alespoň trochu s již zmíněným internetem. Kdybyste se spolehli na klasické tištěné průvodce, dostanete maximálně velmi stručnou obecnou informaci. V nejlepším případě budou u některých objektů uvedeny piktogramy vyznačující přístupnost objektu. Velmi pravděpodobně i v knize už dnes narazíte na odkaz na specializovaný web.

Další dovedností, která se při hledání velmi hodí, je alespoň základní znalost angličtiny. Řadu informací se totiž dočtete v tomto jazyce. Klíčová jsou slova jako disabled (postižený), wheelchair (vozik), special needs (speciální potřeby) nebo accessible (přístupný) v kombinaci se slovem travel (cestovat) nebo holiday (dovolená), i když někdy nestačí ani světově nejrozšířenější jazyk. Nemálo stránek s užitečnými informacemi najdete prostě jen v domácí verzi. To však neznamená, že si bez cizích řečí neporadíte. Nenechte se odradit! Bud' lze pro základní orientaci použít překladač v Googlu, nebo se prostě spolehnete výhradně na české zdroje. Ani ty totiž nejsou úplně marné.

Užitečné odkazy

MAPY BEZBARIÉROVOSTI

www.vozejkmap.cz

www.disway.cor

www.go-ok.sk

CESTOVATELSKÉ WEBY

www.neposedime.cz
www.disabledtravelers.com
www.globalaccessnews.com
www.sagetraveling.com/
<http://wheelmap.org/>

CESTOVNÍ AGENTURY

www.bezbatour.cz
www.disabledholidaydirectory.co.uk/
www.accessibletravel.co.uk/
www.suesse-reisen.de
www.bsk-reisen.org

České prostředí

Na prvním místě je třeba jmenovat dvě české aplikace, které jsou v zásadě velmi podobné zavedenějšímu německému projektu Wheelmap.org. Jedním zdrojem je VozejkMap.cz a tím druhým Disway.org. Jedná se o mapování bezbariérových míst a sdílení zkušeností od konkrétních uživatelů. Jelikož jsou jimi především Češi, největší množství hodnocených míst je právě v České republice. Najdou se ale i body zájmu v zahraničí. [Disway](http://Disway.org) se navíc zabývá nejen tělesným postižením, má také ambice vytvářet jakousi cestovatelskou komunitu registrovaných uživatelů. [VozejkMap](http://VozejkMap.cz) je zase napojen na Vozejkov.cz. Oba projekty najdete i na sociálních sítích, kde se sdílejí zajímavé odkazy a předávají zkušenosti s ostatními. Přidejme ještě zmínku o slovenské obdobě tohoto nápadu na Go-ok.sk.

Někteří nadšení cestovatelé založili vlastní stránky, kde se dělí o své zkušenosti, dávají prostor ostatním, a dokonce se třeba pustili do monitorování bezbariérovosti. To je příklad manželů Folvarských a jejich projektu Neposedime.cz neboli Flyabout.cz. Čerpat inspirace můžete i ze stránek založených ke konkrétním výpravám, tak jako třeba 3handbikes.com. Obvykle existuje zároveň facebooková mutace takových stránek, kde se dají navázat další kontakty s lidmi podobného zaměření.

Odkazy na různé servery shromažďující užitečné informace pro cestování najdete třeba na Helpnet.cz v sekci Bariéry, na <http://ligavozick.skynet.cz> v sekci Volný čas — rekreace a cestování nebo na stránkách Presbariery.cz. Opět ale čekejte tipy především na místa v rámci České republiky. Kdo se přece jen nezalekne zahraničních zdrojů, může hledat inspirace třeba na Sagetraveling.com, Disabledtravelers.com a Globalaccessnews.com. Ovšem i u osobních zkušeností lidí s postižením dávejte pozor. Reference jsou subjektivní, obvykle bez sjednocených měřítek, pokud nejde přímo o systematický monitoring. Co vyhovuje jednomu, nemusí vyhovovat druhému. Takže musíte brát na zřetel i to, jaké je vaše postižení a jaký handicap má pisatel nějaké recenze.

V cizích rukou

Pokud na vlastní vyhledávání rezignujete, vydáte se nejspíš do rukou nějakého zprostředkovatele, nejčastěji cestovní kanceláře, aby se vám dostalo informací. V takovém případě se ale zvyšuje riziko, že něco nebude podle vašich představ. Ten, kdo bude hledat za vás, nezná přesně vaši situaci, a může tedy zapomenout na detail,

který se ukáže být podstatným. V zásadě je nutné počítat s tím, že byt' se běžné cestovní kanceláře snaží vycházet zákazníkům s postižením čím dál tím více vstříc, jejich zaměstnanci obvykle nemají velkou zkušenost se specifickými požadavky lidí s handicapem. Slovo bezbariérové si často vykládají jako „nejsou tam schody“. Šířku dveří, dispozici toalety s koupelnou nebo výšku postele řeší jen málokdo, pokud se cíleně nezeptáte. Popíšete-li však své požadavky opravdu detailně a v dostatečném předstihu kvůli času na prověření, dokáží i běžné cestovní agentury poskytnout kvalitní služby. Nenechte se však odbýt prohlášením: „Ono se to na místě nějak udělá.“ Dobré reference v ohledu zprostředkování cesty pro vozíčkáře má například Invia.cz.

Existují však výjimky v podobě cestovních agentur zaměřených přímo na klientelu se speciálními potřebami. Na našem trhu je nejvýraznějším z takových subjektů Bezbatour. Tato cestovka si nejen informace pečlivě ověřuje, ale zároveň provádí detailní monitoring ubytovacích zařízení. Ostatně v řadách jejích zaměstnanců je nemálo vozíčkářů, a to včetně zakladatele Michala Pragera. V zahraničí se lze obrátit například na anglické www.disabledholidaydirectory.co.uk a www.accessibletravel.co.uk nebo německé www.suesse-reisen.de a www.bsk-reisen.org. Stránka www.friendshipcircle.org pak přináší tipy na další. Jelikož fungují pro mnohem větší počet klientů, i jejich nabídka je výrazně širší. Najdete zde i pobyty na bezbariérové jachtě či exotické zájezdy.

☑ SLEVY NA CESTÁCH

Můžeš 7-8/2015

Možná si to každý neuvědomuje, ba někdo si toho ani dost neváží, ale v České republice je tradičně poskytováno hodně slev lidem s postižením. At' už jde o dálniční poplatky, bezplatnou městskou hromadnou dopravu nebo volné vstupenky do různých kulturních institucí. Při pohledu za hranice si uvědomíme, že nejde o takovou samozřejmost, a český i moravský turista s postižením může být na cestách zaskočen.

Dálniční poplatky

Začněme u dálničních poplatků, protože pojedete-li autem, jsou pravděpodobně to první, co budete muset v zahraničí řešit. Některé státy Evropy jdou cestou mýtných bran, kde u závory platíte za délku ujetého úseku, jinde se kupuje dálniční známka s různě dlouhou časovou platností. V obou případech se ale připravte na to, že jste povinni platit, i když vlastníte evropskou vozíčkářskou kartu.

Ta zaručuje pouze mezinárodně uznaný nárok na parkovací místa. Jako obyvatele České republiky vás od dálničních poplatků osvobozuje pouze na našem území. Existuje jen jedna výjimka, a tou je Slovensko. Díky mezistátní dohodě může český držitel karty jezdit bezplatně i tam. Musí však předem dodat Národní dial'niční společnosti žádost na předepsaném formuláři a kopii dokladů od vozidla i parkovací karty. To vše klasickou poštou, takže je potřeba začít jednat v dostatečném předstihu před plánovanou cestou. Podrobnosti naleznete na www.dialnicnenalepky.sk/oslobodenie-od-uhrody

Ostatní státy poskytují úlevy od mýtného pouze svým občanům, což platí i pro Českou republiku. Takže má-li za vámi přijet kamarád na vozíku ze zahraničí, i on si

musí pořídit dálniční známku. Jiná situace je v několika málo evropských zemích, kde mýtné nevybírají vůbec nebo jen za průjezd určitými mosty či tunely. Vyhledat si je můžete i s dalšími informacemi například na stránkách www.uamk.cz. Dodejme, že letos máte poslední možnost užít si s osobním autem legendární německé dálnice bezplatně.

Evropská nejednotnost

Tím ovšem končí poměrně snadno dohledatelné a jednotné informace. Jak ukázal náš průzkum mezi lidmi s postižením v řadě států Evropy, ani oni nemají úplně jasno ve svých tamních výhodách a slevách. Přístup k problematice se často liší nejen stát od státu, ale i region od regionu, a dokonce i od instituce od instituce. Pokud tedy nechcete situaci zjišťovat až na místě samém, musíte předem trpělivě hledat na internetových stránkách jednotlivých subjektů. Stránky se souhrnem všech slev v jednotlivých zemích však neexistují.

Podle vyjádření jednotlivých Evropanů na vozíku se zdá, že větší slevy můžete získat na severu a východě kontinentu, naopak jih a západ je přísnější, i když to pochopitelně neplatí absolutně. Osobní zkušenosti ukazují, že stejná situace může v jedné a téže zemi vypadat zcela protichůdně. Takže například jeden řidič městského autobusu v Kodani požadoval plné jízdné za všechny cestující na vozíku, druhý naopak poskytl slevu.

Tento příklad lze zobecnit. Nežřídká se setkáte s tím, že záleží na individuálním přístupu konkrétního pracovníka, který se vám zrovna věnuje. Někdy člověka s postižením provede vstupem, aniž by vůbec řešil nějakou vstupenku. To jsem zažil například ve Španělsku u paláce El Escorial. Při návštěvě ruského Petrohradu jsem se zase při dotazu na cenu vstupného dokonce setkal s otázkou, odkud jsem. Když zaznělo, že z České republiky, vstupné bylo nulové. Jakou slevu by asi dostal Američan nebo Němec, nevím.

V Německu, Itálii, Španělsku nebo třeba ve Švýcarsku počítejte s tím, že v hromadné dopravě člověk s postižením obvykle platí plné nebo alespoň poloviční jízdné. Němci a Švýcaři však zároveň většinou poskytují stoprocentní slevu pro případný doprovod handicapovaného pasažéra. Na chodící doprovod se ostatně nějakou slevou myslí skoro ve všech státech. Ani v tomto případě ale nelze mluvit o sjednoceném přístupu a výjimky potvrzují pravidlo. Například v neapolském metru jede zadarmo vozičkář, ale jeho asistent platí plné jízdné 1,3 eura. Při cestování španělským vlakem slevy nečekejte, stejně je tomu v autobusech na Maltě.

Je-li ovšem cestování bezbariérové a servis na úrovni, člověk rád zaplatí, což ve všech výše zmíněných případech platilo. Totéž říká o placení v barcelonské městské hromadné dopravě vozičkář Michal Prager: „Vzhledem k téměř absolutní bezbariérovosti zde lidé s postižením nemají jízdné zadarmo. Je to však daň, kterou bych za volný pohyb v českých městech zaplatil také.” Stejně je to i s příplatky za opravdu bezbariérová vozidla taxislužby v některých evropských metropolích. Proč nepřihodit nějaké euro, když máte zajištěné pohodlí a kvalitní servis, je-li ta možnost.

Přednost ve frontě

Větší úlevy můžete naopak čekat ve Skandinávii a také v postkomunistických státech, jako je Lotyšsko, Polsko nebo Slovensko. Tamní situace s (ne)placením je velmi podobná našim domácím podmínkám. Městská hromadná doprava bývá pro člověka s těžkým postižením i jeho doprovod zdarma.

Prakticky bez výjimek se můžete v celé Evropě spolehnout na to, že člověk s postižením nemusí nikde čekat ve frontách. Na nejrůznějších památkách a v muzeích dostávají tito lidé při vstupu přednost.

Nemusí tak absolvovat i několikahodinové postávání u pokladny. I z toho někdy plyne, že na placení vůbec nedojde, ale spoléhat na to není ani možné, ani správné.

☑ PLÁŽE BEZ BARIÉR

Můžeš 7-8/2015

Koupání v moři je bezesporu velký zážitek. Pro člověka s tělesným postižením, především na vozíku, však může představovat poměrně náročnou výzvu. Cožpak o to, pokud nejsou velké vlny, tak pobyt ve vodě samotné vlastně problém není. Nejkritičtější bod představuje vstup do moře, respektive povrch pláže. Ať už jde o skálu, oblázky nebo písek, všechno znamená trable. Po skalnatém pobřeží, se kterým se hojně setkáte třeba v Chorvatsku, se pohyb blíží horolezectví.

Do mnohem populárnějšího písku se zase vozík okamžitě zaboří, takže s ním téměř nehnete. Nebo jen s velkým fyzickým vypětím. Nemluvě o škodách, které drobná zrníčka napáchají na ložiscích kol. Oblázky jsou pak jen o něco málo lepší, ale ani v jejich případě nejde o nějakou hitparádu svobodného pohybu. A kdyby přece jen nějaký extrémně fyzicky zdatný člověk dokázal vozík dovláčet až do vody, sůl v ní obsažená zanechá na kovových součástkách ničující stopy. Naštěstí existuje řešení a tím jsou handipláže neboli pláže přístupné pro lidi s handicapem.

Dokonalost jménem Cannes

Jedná se o místa, která jsou více či méně upravená tak, aby umožňovala návštěvníkům s postižením přístup do vody. Někdy nabízejí i něco navíc. Jak taková handipláž pláž přesně funguje, popíšme na příkladu francouzského letoviska Cannes. Zdejší bezbariérová pláž totiž staví laťku hodně vysoko. Takže nejen slavný filmový festival, luxusní jachty, hotely a obchody, ale i báječné koupání pro člověka s postižením může představovat lákadlo tohoto města.

Pláž se nachází na Boulevard de la Croisette, přesně naproti domu číslo 121. Přes ulici uvidíte řadu modře vyznačených parkovacích míst pro vozíčkáře, nápis Handiplage, několik modrobílých stavebních buněk a stožár s francouzskou vlajkou. Jakmile zaparkujete, můžete po zpevněné cestičce snadno vstoupit na písčnou pláž, a to až ke slunečníkům vyhrazeným právě pro návštěvníky s postižením. Svoji pomoc vám přitom nejspíš hned nabídne přítomný plavčík. U toho lze zároveň zapůjčit některé ze speciálních vozítek pro pohyb po pláži.

Vozítko Tirallo připomíná jakési odpočinkové lehátko se třemi velkými žlutými koly a plováky na místě opěrek rukou. Při troše fantazie si ho dovedete představit i při pohybu na povrchu Měsíce. Mohutná plastová kola se neboří v písku a po vjezdu do vody společně s plováky udrží celý stroj na hladině. Záleží jen na vás, jestli se chcete nechat houpat na vlnách nebo vystoupíte a začnete sami plavat.

Každopádně je potřeba pomocná ruka doprovodu či zmíněného plavčíka. Vozítka je jednak potřeba do vody ručně dotáhnout, a pak není dobrý nápad sedět v něm bez opory. To by přítomný plavčík ani nedovolil. Vozítko sice plave, ale na vlnách může být trochu nestabilní. Proto se s ním při silnějším příboji do moře ani nesmí.

Pláž ovšem myslí nejen na nechodící, ale i na nevidomé plavce. Nabízí k zapůjčení speciální náramek, který umí komunikovat se sérií vodních bójí. Ty pak hlásí informace o vzdálenosti od pobřeží a směru plavání.

V zásadě jednoduché, ale velmi efektní a efektivní. Jen musíte umět francouzsky, abyste pokynům rozuměli.

Obalený řízek

Jakmile se nabažíte vody, chcete se obvykle vrátit pod svůj slunečník a relaxovat. Pro vozíčkáře představuje tento úkon na běžné pláži snad nejnáročnější okamžik. Cožpak o to, když už se do vody nějak dostanete, tak nevádí, pokud se na vás při tom nabalí nějaký ten písek. V moři ho snadno smyjete. Jenže co když z vody vylezete, po osušení se hodláte odebrat na procházku městem, ale místo toho jste obaleni pískem jako řízek strouhankou? To přesně se totiž stane, pokud se vozíčkář na písčité pláži pokouší o jakýkoliv přesun.

Na handipláži v Cannes to však není problém. Ne že by se místní písek nelepil, v tom je úplně stejný jako všude jinde. Tady to však snadno vyřešíte. Jakkoliv obaleni se necháte s plážovým vozítkem odvézt pod sprchu se sladkou vodou, případně můžete použít i hadici. Přesednete nebo se necháte přesadit na svůj vozík a v klidu se přesunete do jedné ze stavebních buněk, která skýtá bezbariérovou toaletu a převlékárnu. Ani v hotelu byste situaci nemohli řešit lépe.

Čistí, vysušení a převlečení pak můžete rovnou vyrazit za další zábavou. Nezůstáváte v mokrých plavkách, neřezou vás nikde zrnka písku, sůl nerozežírá kůži. Jedním slovem pohoda. Nemluvě o ulehčení práce pro doprovod vozíčkáře. S fyzicky náročnými přesuny může pomoci přítomný plavčík, zázemí převlékárny pak nevyžaduje složité a nedůstojné převlékací manévry na veřejnosti.

Dostupné všem

Vše výše popsané je navíc zdarma, takže využití takto přívětivých služeb je dostupné každému. Dokonce i v tak luxusní oblasti, jako je Cannes. Jen musíte počítat s tím, že pláž má omezenou provozní dobu, takže moc brzy ráno či pozdě večer s bezbariérovým koupáním nepočítejte. Pláž je sice k dispozici nonstop, ale plavčík, vozítko a převlékárna nikoliv.

Podobné pláže najdete na mnoha místech Evropy. Také bývají zdarma, rozsah jejich služeb je však různý. Dokonalosti Cannes všechny zdaleka nedosahují. Nejčastěji se jedná o místo, kde má plavčík k zapůjčení speciální vozítko a na pláži je alespoň kus zpevněné cestičky. Speciální převlékárna, WC či dokonce navigační bójky už tak samozřejmě nebývají. Dokonce ani označení takových míst není vždy patrné, takže se v místě pobytu musíte pít a vyptávat. Pojedete-li s běžnou cestovní kanceláří, nepočítejte s tím, že bude mít o takových místech informaci. Raději si předem vše zjistíte prostřednictvím internetu.

Na stránce www.blueflag.org najdete mapu s vyznačením více než 4000 pláží po celém světě, které splňují určité standardy. Některé z nich jsou i bezbariérové, což poznáte podle přiložených piktogramů. Odkazy přímo na handipláže v některých evropských zemích najdete v přiloženém informačním boxu tohoto článku. Stránky jsou bohužel psány v národních jazycích, takže vyhledávání je trochu komplikovanější, ale s použitím překladače v Googlu jistě uspějete.

Kdyby měl někdo zájem o zakoupení plážového vozítka, musí počítat s investicí v řádu několika desítek tisíc korun. Na eBay se ceny pohybují přibližně v rozmezí 20 až 50 tisíc Kč. Existuje jich hned několik druhů. Přikládáme odkazy na dva výrobce.

Užitečné informace

FRANCIE - HANDIPLAGE

www.handiplage.fr - označeno 105 pláží i s rozlišením úrovně služeb

ITÁLIE - SPIAGGIA ACCESSIBILE

www.disabili.com/viaggi/speciali-viaggi-a-tempo-libero/spiagge-accessibili

ŠPANĚLSKO - PLAYAS ACCESIBLES

http://playasaccesibles.discapnet.es

PORTUGALSKO - PRAIA ACESSÍVEL

www.inr.pt/content/1/17/prai-a-accessivel-prai-a-para-todos

CHORVATSKO - PLAŽE ZA OSOBE S INVALIDITETOM

www.upim.hr/category/15/subcategory/15/136

FACEBOOK - Plaže za osobe s invaliditetom

VÝROBCI PLÁŽOVÝCH VOZÍTEK

Francie — <http://tiralo.org/en/>

USA — <http://accessrec.com/waterwheels/>

PRÁVO NA SOCIÁLNÍ SLUŽBY LZE SOUDNĚ VYMÁHAT

Sociální služby/červen-červenec/2015

Nejvyšší správní soud:

Každý člověk má právo na sociální služby a toto právo lze soudně vymáhat

Doposud nebylo v České republice zřejmé, jestli má člověk právo na sociální služby a jestli lze toto právo i nějakým způsobem vymoci. Ani Listina základních práv a svobod, ani zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, výslovně neupravují, že by člověk měl právo na sociální služby a o toto právo by se mohl brát. Rovněž nebylo zřejmé, co by toto právo mělo znamenat a jak by mělo být interpretováno, pokud bychom se shodli, že vůbec existuje. Tyto otázky vyřešil Nejvyšší správní soud v nedávném rozhodnutí (č.j.4 Ads 134/2014-29) a v tomto příspěvku se budu postupně zabývat právními aspekty tohoto zásadního rozsudku.

Text: JUDr. Maroš Matiaško, LL. M. Autor je advokát, který případ zastupoval, externí odborník projektu Transformace sociálních služeb, který realizuje MPSV ČR. Projekt je financován z prostředků ESF prostřednictvím OP Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

Nejvyšší správní soud řešil kasační stížnost tří nedospělých stěžovatelů z Jihočeského kraje, kteří mají kombinované postižení, poruchu autistického spektra a mentální postižení a vykazují známky problémového chování. Celý problém vznikl před několika lety, kdy se na Jihočeský kraj obrátily rodiny dětí s autismem a mentálním postižením s prosbou o zajištění adekvátní celoroční pobytové služby. Krajsí úředníci se rozhodli investovat veřejné prostředky do stavebních úprav již existujícího velkokapacitního zařízení v Oseku a službu pro tuto cílovou skupinu zajistit v tomto zařízení, jehož je kraj zřizovatelem. Jejich rozhodnutí bylo podle jejich vlastního vyjádření vedeno snahou co nejvíce ušetřit, přičemž zároveň zdůraznili, že není ani v plánu velkokapacitní Osek transformovat a zajistit lidem s postižením život v

komunitě. Rodiče se tak dostali do svízelné situace. Buďto akceptují politiku kraje a nechají děti institucionalizovat ve velkém zařízení, kde žije 140 lidí s jinými potřebami, anebo budou uvažovat nad hospitalizací v dětské psychiatrické nemocnici, anebo se pokusí co nejdéle zvládat sami velmi náročnou péči s případnou podporou ambulantní nebo terénní služby. Tato těžká volba je přivedla nakonec k rozhodnutí, že se pokusí využít soudní cestu k tomu, aby kraj svůj postoj přehodnotil a dětem zajistil pobytovou službu, která by však naplňovala kritéria čl. 19 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením a byla by službou v co nejméně omezujícím prostředí.

PRÁVNÍ ASPEKTY PŘÍPADU:

POSTUP ŽALOBCŮ A ROZHODNUTÍ PRVOSTUPŇOVÉHO SOUDU

Žalobci zvolili cestu správní žaloby na ochranu jejich veřejného subjektivního práva před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního. Ve své žalobě argumentovali, že v jejich případě došlo k zásahu a že tento zásah byl zaměřen přímo vůči nim. Tvrdili, že byli zkráceni na svých právech, protože jim svědčí právo na život v komunitě v nejméně omezujícím prostředí a toto právo je veřejné subjektivní právo, tzn. lze jej dovést z jiných práv a výslovně vyplývá i z čl. 19 Úmluvy OSN a § 38 zákona o sociálních službách. Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodující v prvním stupni této argumentaci nepřisvědčil. Žalobu meritorně neposoudil a naopak ji odmítl pro nedostatek tzv. hmotné legitimace žalobců. Jinými slovy, Krajský soud v Českých Budějovicích vlastně uvedl, že člověk nemá veřejné subjektivní právo na poskytování sociální služby a nemůže si zajištění tohoto práva ani soudně vymoci.

PRÁVNÍ ASPEKTY PŘÍPADU:

ROZHODNUTÍ NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU

Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku č. j. 4 Ads 134/2014-29 ze dne 30. 10. 2014 rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích zrušil. Argumentaci Nejvyššího správního soudu lze rozdělit do několika rovin. První otázka je, který subjekt by měl být žalovaný a proč. Podle názoru Nejvyššího správního soudu Krajský soud pochybil již tím, že jako žalovaného v napadeném rozhodnutí označil Krajský úřad Jihočeského kraje, ačkoliv žalobě stěžovatelé uváděli, že se domáhají ochrany před nezákonným zásahem Jihočeského kraje a k tomu směřovala též jejich argumentace. Nejvyšší správní soud dal i zapravdu Krajskému úřadu Jihočeského kraje v tom, že nelze zaměňovat kraj a krajský úřad. Argumentace stěžovatelů vycházela především z § 95 písm. g) zákona o sociálních službách, podle něhož kraje v samostatné působnosti zajišťují dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb, proto Nejvyšší správní soud za žalovaného považoval Jihočeský kraj.

EXISTUJE PRÁVO NA SOCIÁLNÍ SLUŽBY?

Po vyřešení této otázky se Nejvyšší správní soud zabýval již prvním klíčovým problémem, tj. jestli má člověk vůbec právo na poskytování sociálních služeb. Nejvyšší správní soud k tomu uvedl (odst. 22): *„Nejvyšší správní soud je naopak toho názoru, že právo zdravotně postižených osob na pomoc veřejné moci (ať již státu nebo veřejnoprávních korporací) v situacích, kdy si sami, respektive ani s přispěním svých rodin, nejsou s to zajistit základní životní podmínky, je zahrnuto v právu na pomoc v hmotné nouzi ve smyslu čl. 30 odst. 2*

Listiny základních práv a svobod. Hmotnou nouzi ve smyslu citovaného ustanovení Listiny totiž není možno vykládat úzce pouze jako chudobu, nýbrž šíře jako nouzovou situaci způsobenou objektivními podmínkami, včetně těžkého zdravotního postižení, které občanovi zabraňuje zajistit si své základní životní podmínky vlastním přičiněním. Nejvyšší správní soud tak uvedl, že právo na poskytování sociálních služeb vyplývá z práva na hmotnou nouzi upravenou v čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Co se týče výše uvedeného ustanovení § 38 zákona o sociálních službách, podle kterého „každý má právo na poskytování služeb sociální péče v nejméně omezujícím prostředí“, tak se jím Nejvyšší správní soud zabýval v odst. 25 ve dvou souvislostech. Za prvé, z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyplývá, že na úrovni ústavního práva je právo na poskytování sociálních služeb upraveno v právu na hmotnou nouzi podle čl. 30 odst. 2 Listiny, na úrovni tzv. jednoduchého práva však jde o § 38 zákona o sociálních službách. Otázka významu je druhá věc, které se Nejvyšší správní soud ve vztahu k tomuto ustanovení v odst. 25 věnoval. Podle Nejvyššího správního soudu „Krajský soud má ovšem pravdu, pokud uvádí, že z § 38 zákona o sociálních službách nevyplývá povinnost státu (kraje) zajistit péči o stěžovatele konkrétním jím požadovaným způsobem, tím ovšem není popřeno veřejné subjektivní právo z tohoto ustanovení vyplývající.“ Toto ustanovení tak podle soudu nezaručuje, že stát má povinnost člověku zajistit péči, kterou on sám požaduje, ale bude to spíše péče, která by byla pro něho vhodná. Nicméně s ohledem na čl. 19 Úmluvy OSN by byla otázka vhodnosti úzce spjata s otázkou volby člověka s postižením. Přičemž volba přirozeně znamená, že člověk má z čeho vybírat.

JE PRÁVO NA SOCIÁLNÍ SLUŽBY SOUDNĚ VYMAHATELNÉ?

Právo na sociální služby je tzv. sociální právo a v žádném případě nelze tato práva interpretovat způsobem, že by měla být zbavena soudní ochrany. Odlišný charakter sociálních práv se projevuje tím, že se jedná o pozitivní závazky státu (veřejné moci) k určitému plnění, ať již v podobě poskytování dávek, či jako zde vybudování a financování sociálních služeb. Tzv. pozitivní závazek souvisí s povinností něco činit nebo i investovat určitým způsobem. To, jak veřejná moc tento závazek zajišťuje, je zásadně na úvaze k tomu příslušných orgánů moci zákonodárné či výkonné, respektive zde územní samosprávy. V těchto otázkách mají příslušné orgány širokou autonomii. Tato volnost není ale bezbřehá, je limitována respektováním esenciální podstaty sociálních práv (vyjádřené požadavkem na rovnost v důstojnosti), nediskriminace a racionality (tj. obecný zákaz svévole). V tomto smyslu a rozsahu jsou tedy sociální práva veřejnými subjektivními právy i soudně vymahatelnými nároky vůči veřejné moci.

JAKÁ KRITÉRIA BY MĚLO PRÁVO NA SOCIÁLNÍ SLUŽBY NAPLŇOVAT?

Rodiny dětí argumentovaly poukazem na článek 19 Úmluvy OSN. Toto ustanovení hraje v jejich případě klíčovou roli, protože upravuje právo na nezávislý způsob života, jinými slovy i právo na život v komunitě, a zakazuje nucenou institucionalizaci. Článek 19 zavazuje stát k tomu, aby transformoval všechny instituce pro lidi s postižením a aby je nahradil dostupnou a přístupnou sítí komunitních služeb. Podle Nejvyššího správního soudu platí, že pokud „Česká republika podepsala a ratifikovala tuto mezinárodní smlouvu, je povinna ji dodržovat a účinné naplňování této smlouvy je povinností orgánů moci zákonodárné, výkonné i soudní. Podle čl. 10 Ústavy České republiky jsou vyhlášené a ratifikované mezinárodní smlouvy součástí právního řádu a mají přednost před zákonem. Citovaná úmluva tyto požadavky nepochybně splňuje.“ Proto i toto ustanovení je třeba zohlednit při zjištění konkrétního obsahu práva na

sociální služby. Navíc je potřebné rovněž přihlídnout k čl. 14 Evropské sociální charty a i k dalším dokumentům, zejména Výboru OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva.

Ze systémového hlediska to znamená, že uvažuje-li kraj o dostupnosti sociálních služeb a plánuje síť služeb, musí zohledňovat čl. 19 Úmluvy OSN. Z tohoto článku lze přitom dovodit, že samosprávné celky musí upustit od politiky ústavní péče o lidi s postižením, resp. nesmí takovou politiku ani zavést. To znamená, že i kraje musí v maximální míře s ohledem na dostupné zdroje transformovat existující velká pobytová zařízení, resp. slovy mezinárodního práva musí učinit k tomu cílené a konkrétní kroky, například přijetím specifické politiky. Za další to znamená, že kraje musí v maximální možné míře zajistit dostupnost a přístupnost tzv. komunitních služeb a nesmí vytvářet podmínky pro ústavní péči, například nevhodnými investicemi.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu je pro oblast poskytování sociálních služeb zásadní v tom smyslu, že poprvé bylo výslovně judikováno, že člověk má právo na poskytování sociálních služeb, přičemž tyto služby musí být poskytovány v nejméně omezujícím prostředí. Toto právo není pouhou abstraktní proklamací, ale jde i o soudně vymahatelný nárok. Velmi silná rovina lidských práv v rozsudku a důraz na čl. 19 Úmluvy OSN dávají ze systémového hlediska tušit, že deinstitucionalizace je právním závazkem nikoliv pouze státu, ale i samosprávných celků, od kterých se rovněž očekává postupné naplnění práva všech osob se zdravotním postižením na život v komunitě. *Můžeme proto jenom doufat, že všechny kraje budou postupně připravovat a implementovat funkční a konkrétní plány deinstitucionalizace všech zařízení a zároveň přestanou nesmyslně investovat a betonovat kapacity velkých ústavů a budou v maximální možné míře podporovat existující a vznikající komunitní služby.*

V současné době se případ vyvíjí tak, že Krajský soud v Českých Budějovicích žalobu meritorně přezkoumal a zamítl a žalobci podali opětovně kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

☑ ČESKÝ RÁJ BEZ BARIÉR

Českým rájem bez bariér a po stopách filmů

Pestrou nabídku propagace Českého ráje doplnily nové propagační materiály, které vydalo během léta Sdružení Český ráj. Konkrétně se jedná o 20 elektronických tipů na výlety zpracovaných na téma "Český ráj bez bariér" a "Český ráj ve filmu a pohádkách".

Každý tip na výlet obsahuje itinerář, profil trasy, ilustrační fotografie a popis zajímavostí nacházejících se na dané trase nebo v její blízkosti.

"Co se týká filmových výletů, trasy byly vybírány tak, aby zájemce provedly po místech natáčení těch nejznámějších pohádek a filmů a představily náš region i jako filmový ráj," uvedla Lucie Rakoušová ze Sdružení Český ráj. Pokud si turisté budou chtít výlet příjemně zpestřit, mají možnost stáhnout si do svých chytrých mobilních telefonů i novou aplikaci České centrály cestovního ruchu CzechTourism "Czech Film Trips", která jim umožní na konkrétním místě porovnat, jak si filmaři poradili s reáliemi daného místa a třeba si pustit i úryvek z daného filmu či pohádky.

Odkaz na zdroj: libereckenovinky.cz

Redakční rada:

Bc. Martina Smolíková, Marie Havlíčková

(224 817 438, 224 817 393)

Vydává Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR,z.s.

Karlínské nám. 12

186 03 Praha 8 – Karlín

(pro vlastní potřebu)

fax: 224 817 438 e-mail: asociace@arpzpd.cz http:// www.arpzpd.cz